



aréna

Anton Pavlovič Čechov

TŘI SESTRY

*...člověku připadá, že zbývá už jen maličko a dovíme se,
proč žijeme, proč trpíme...*

**...ČLOVĚKU PŘIPADÁ,
ŽE ZBÝVÁ
UŽ JEN MALIČKO
A DOVÍME SE,
PROČ ŽIJEME,
PROČ TRPÍME...**

Anton Pavlovič Čechov

TŘI SESTRY

Premiéra – sobota 6. ledna 2018 v 18.30 hodin

Překlad: Leoš Suchařípa

Režie: Ivan Krejčí

Dramaturgie: Tomáš Vůjtek

Scéna: Milan David

Kostýmy: Marta Roszkopfová

Hudba: Ondřej Švandrlík

Inspice: Petr Pěnkava

Text sleduje: Kamila Holaňová

OSOBY A OBSAZENÍ:

ANDREJ PROZOROV_Šimon Krupa

NATAŠA, jeho milá, potom žena_Kristýna Leichtová j. h.

OLGA_Tereza Cisořská

MÁŠA_Pavla Dostálová

IRINA_Zuzana Truplová

} jeho sestry

FJODOR KULIGYN, profesor gymnázia,

Mášin muž_Vojtěch Lipina

ALEXANDR VERŠININ,
podplukovník, velitel baterie_Marek Cisořský

NIKOLAJ TUZENBACH, baron, poručík_Štěpán Kozub j. h.

VASILIJ SOLENÝ, štábní kapitán_Jan Chudý j. h.

IVAN ČEBUTYKIN, vojenský lékař_Michal Čapka

ALEXEJ FEDOTÍK, podporučík_Petr Panzenberger

VLADIMÍR RODE, podporučík_Ondřej Malý j. h.

FERAPONT, vrátný u krajské správy,
stařec_Vladislav Georgiev

ANFISA, chůva, osmdesátiletá stařena_Dana Fialková j. h.



Od Tarase Bulby ke Třem Sestrám

Anton Pavlovič Čechov (1860–1904) psal divadelní hry po celý svůj krátký život. Podle svědectví jeho příbuzných prvním velkým dílem, které chtěl napsat, byla tragédie Taras Bulba. Bylo mu tehdy čtrnáct let, ale svůj pokus nedovedl k finálnímu tvaru. V sedmnácti pak už jako gymnazista napsal hru Bez otce, kterou později zničil. Existují však také domněnky, že je tato hra totožná s hrou, která byla v roce 1923 nalezena mezi Čechovovými rukopisy a jež je dnes známá jako Platonov (podle jména hlavního hrdiny). Ve svém rodném Taganrogu také během gymnaziálních studií hrál v ochotnickém divadle (Nešťastlivce v Ostrovského Lese, Hejtmana v Gogolově Revizorovi). Jako student druhého ročníku medicíny nabídl Platonova moskevskému Malému divadlu, ale to hru odmítlo jako příliš dlouhou. Paralelně píše krátké komedie - vaudevilly. Na podzim 1887 pak napsal další celovečerní hru. Psal ji deset dnů a opět podle hlavního hrdiny ji pojmenoval Ivanov. Po čtyřech zkouškách se tato hra, která zobrazovala zmarněný život ruského intelektuála, dočkala skandální premiéry 19. listopadu 1887. Čechov v ní poprvé pojmenoval problémy svých současníků a reakce publika byla bouřlivě vstřícná.

To už byl i uznávaným prozaikem, který sice z počátku spolupracoval s moskevskými a petrohradskými časopisy rozličné intelektuální úrovně (z honorářů podporoval své rodiče, sestru a bratra), ale nakonec se stal váženým spolupracovníkem prestižního



Scéna z první inscenace Čechovových Tří sester
v Moskevském uměleckém divadle, v režii K. S. Stanislavského.

časopisu Nová doba, který vedl spisovatel a dramatik A. S. Suvorin. Právě se Suvorinem začal psát novou hru, ale nakonec ji dopsal sám. Dal jí název Lesní duch a neúspěšně ji nabídl petrohradskému Alexandřinu divadlu a moskevskému Malému divadlu. Později hru od základu přepracoval a vznikl tak Strýček Váňa (1890). Na podzim 1895 začal psát Racka, jehož premiéra v Moskevském uměleckém divadle 17. 12. 1898 znamenala zásadní mezník v dějinách moderního divadla (první premiéra v petrohradském Alexandřině divadle byla naopak totálním propadákem). Započala slavná spolupráce mezi Čechovem a režisérem Stanislavským a Moskevské umělecké divadlo tak našlo svého autora. Už za rok, 26. 10. 1899, uvedlo divadlo další Čechovovu hru, Strýčka Váňu, a opět s velkým úspěchem (po každém dějství publikum potleskem vyvolávalo herce před oponu a na konci představení si po velkých ovacích vyžádalo, aby byl autorovi zaslán telegram). V roce 1899 začíná Čechov pracovat na Třech sestrách, které v jeho dramaturgii představují první vrchol (tím druhým bude jeho poslední hra Višňový sad). Premiéra 31. 1. 1901 byla rovněž provázená bouřlivými ovacemi a Čechovovi byl opět zaslán telegram.

To už se ale naplno projevovaly rozpory mezi Čechovem a Stanislavským (ve Třech sestrách hrál Veršinina), který do jeho her vnášel příliš mnoho melodramatických

Obálka prvního samostatného vydání „Tři sestry“,
vydaného v r. 1901 A. Marksem v Petrohradě.

prvků. Jeho inscenace sice zahájily
Čechovovu divadelní slávu, ale para-
doxně falešně interpretovaly vyznění
jeho her. Divadelní prostředky, které
Stanislavský používal, příliš nekon-
venují s Čechovovou dramatikou. Ale
v zájmu objektivitě musíme uznat, že ze
všech tehdejších ruských divadel mělo
Stanislavského divadlo k Čechovovi nej-
blíž.



Anton Pavlovič Čechov a Olga Knipperová



V. V. Dmitrijev – návrh scény ke Třem sestram.

Z KORESPONDENCE O TŘECH SESTRÁCH

V době, kdy dokončoval *Tři sestry*, psal Čechov Olze Knipperové 15. září 1900: *...je naprosto nutné, abych byl na zkouškách, naprosto nutné! Při vší své úctě k Alexejovu nadání a při všem pochopení pro něho mu nemohu svěřit čtyři závažné ženské úlohy, čtyři inteligentní mladé ženy. A potom 2. ledna 1901, v době, kdy se už zkoušky na hru rozběhly, píše Olze Knipperové, jež hrála Mášu: *Netvař se ani v jednom jednání smutně. Buď vzteklá, to ano, ale nikoli smutná. Lidé, kteří nesou uvnitř hoře a zvykli si na ně, si pohvizdují a bývají často zamyšlení. Jelikož ho Olga Knipperová - jež mezitím dělala vše, aby se stala Mme Čechovovou - informovala o tom, jak jdou zkoušky, píše jí Čechov 20. ledna: *V III. jednání je hluk... Proč hluk? Hluk je pouze v dálce, za jevištěm, tlumený hluk, nezřetelný, ale tady na jevišti jsou všichni unaveni, téměř spí. O kousek dál, v témže dopise: *Já jsem už tehdy (tj. když četl *Tři sestry* v Uměleckém divadle před odjezdem do Nizzy a do Itálie) říkal, že není****

vhodné nést přes vaše jeviště Tuzenbachovo tělo, ale Alexejev trval na tom, že to jinak udělat nelze. Psal jsem mu, aby tuto scénu vynechal, nevím, zda dopis dostal. Je těžké nesouhlasit s Čechovem; Tuzenbachova mrtvola na jevišti je čisté melodrama; melodrama je i Nataša, jež by podle Stanislavského měla na konci 2. dějství projít po jevišti a nahlížet pod nábytek, aby si ověřila, je-li dobře utřený prach. Čechov chtěl, aby jen prošla jevištěm se svíčkou v ruce, rovně, à la lady Macbeth, hloupé zosobnění zla.

Jovan Hristić: Čechov dramatik /Olomouc (Votobia) 2003/

Krátce před premiérou napsal Čechovovi i dramaturg Moskevského uměleckého divadla Němirovič - Dančenko.

Moskva 22. ledna 1901

Milý Antone Pavloviči,

konečně Ti můžu podat souhrnnou zprávu o *Sestrách*. (...) Konstantin Sergejevič pracoval na hře velmi hodně a vytvořil nádhernou, místy šokující „mise en scène“, ale po mém návratu byl už unavený a projevil mi svou důvěru. Zpočátku se mi zdálo, že hru zahltil jak autor, tak režisér, že je přeplněná sice talentovaně



*A. P. Čechov se skupinou herců a režisérů
Moskevského uměleckého divadla.*

vymyšlenými a talentovaně uskutečněnými, ale přeci jen křiklavě zbytečnými detaily. Bylo mi jasné, že herci se s nimi ještě nesžili, ale i tak se mi zdálo, že je jich příliš mnoho. Mám na mysli ty časté přechody, zvuky, zvolání, vnější efekty a podobně. Měl jsem pocit, že je téměř nemožné seřadit do harmonického celku celé bloky rozličných epizod, myšlenek, nálad, charakteristik a projevů každé osobnosti bez újmy na scéničnosti hry nebo na srozumitelném vyjádření každé podrobnosti. Ale postupně a pomaloučku se po odstranění skutečně jen několika drobných detailů začal rýsovat celek a začalo být jasné, kterým směrem je třeba jít a proč.

Dnes máme hotová zhruba tři dějství. Čtvrté ještě není vycizelované, ale když už máme tři pod střechou, čtvrté přijde samo.

Hra teď vypadá přibližně takto.

Osud příběhu tvoří dům Prozorových. Život tří sester po otcově smrti, příchod Nataši, to, jak ovládne celý dům a nakonec i úplně zvítězí a izoluje všechny tři sestry. Osud každé z nich, přičemž osud Iriny se vine jako červená niť: 1. chci pracovat, jsem veselá, čilá, zdravá; 2. od práce bolí hlava a nepřináší to uspokojení; 3. život je zničený, mládí utíká, je třeba se vdát, i když nenajdeš toho pravého; 4. osud si se mnou krutě pohraje a zavraždí mi ženicha.

Příběh se tu rozvíjí jako v **epickém** díle, bez oněch impulsů, jaké museli využívat dramatici staré školy, a rozvíjí se uprostřed jednoduchého, věrně zachyceného

toku života. Svátek, maškary, požár, odchod, pec, lampa, klavír, čaj, koláč, vodka, soumrak, noc, salón, jídelna, dívčí ložnice, zima, podzim, jaro a podobně.

Rozdíl mezi jevištěm a životem spočívá pouze v autorově světonázoru – všechny **tento** život, demonstrováný v této inscenaci, vychází z jeho světonázoru, cítění, temperamentu. Autor mu dodal zvláštní zabarvení, jemuž se říká poezie.

Píšu příliš zbrkle, ale doufám, že mi i tak dobře rozumíš.

A toho všeho, tedy života společně s poezií, je možné dosáhnout a potom se rozvine i příběh. Detaily, které se mi zpočátku zdály zbytečné, se postupně proměnily v základ, který tvoří normální, civilní stránku hry a na kterém se rozvíjejí vášně anebo aspoň jejich projevy. [...]

Dnes mám výbornou náladu – hře jsem úplně uvěřil. Čtvrté dějství se musí nutně zkrátit. Teď pouze telegraficky: ve skutečnosti jde o to, že tři monology tří sester – to není dobré. Vymyká se to žánru a není to ani divadelní. Škrt u Máši, velký škrt u Iriny. Jenom Olga ať se utěšuje a povzbuzuje. Dobře?

Na shledanou.

[...]

Tvůj V. Němirovič - Dančenko

V. I. Němirovič - Dančenko: Živé divadlo (výbor z korespondence), Tatran 1984



FOTO ZE ZKOUŠEK FOTO ZE ZKOUŠEK FOTO ZE

... u nás jste v dobré společnosti.

KOMORNÍ SCÉNA ARÉNA, příspěvková organizace

28. října 2, 701 85 Moravská Ostrava,

e-mail: info@divadloarena.cz, jsmetuprovas@divadloarena.cz, rezervace@divadloarena.cz

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA.

PROSÍME CHOĎTE VČAS, po zahájení představení není možný přístup do hlediště.

Nositel autorských práv k dílu zastupuje DILIA,
divadelní, literární, audiovizuální agentura, z.s., Krátkého 1, Praha 9

Divadelní inscenace realizujeme za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky a Moravskoslezského kraje. Činnost Komorní scény Aréna, příspěvkové organizace statutárního města Ostrava, je financována z rozpočtu města Ostravy.

www.divadloarena.cz

OSTRAVA!!!



MINISTERSTVO
KULTURY



Moravskoslezský
kraj



TPD catering

